

Spis 1 As 82/2009 byl spojen se spisem 1 As 81/2009 a pod touto spisovou značkou bylo rozhodnuto takto:

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce **CHINA MART GROUP s. r. o.**, se sídlem Libušská 319, Praha, zast. JUDr. Martinem Váňou, bytem V Jámě 5, Praha, proti žalované **České obchodní inspekci, ústřednímu inspektorátu**, se sídlem Štěpánská 15, Praha, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 11. 2008, č. j. ČOI 13551/2008/0100/1000/2008/Zo/Št, v řízení o kasačních stížnostech žalobce proti usnesením Městského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2009, č. j. 11 Ca 38/2009 - 8, a ze dne 17. 8. 2009, č. j. 11 Ca 38/2009 - 20,

t a k t o :

- I.** Věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 1 As 81/2009 a sp. zn. 1 As 82/2009 **se spojují** ke společnému projednání. Nadále budou vedeny pod sp. zn. 1 As 81/2009.
- II.** Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. 8. 2009, č. j. 11 Ca 38/2009 - 20, **se zrušuje.**
- III.** Žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků pro řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 11. 2008, č. j. ČOI 13551/2008/0100/1000/2008/Zo/Št, **se odmítá.**
- IV.** Žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků pro řízení o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2009, č. j. 11 Ca 38/2009 - 8, **se odmítá.**
- V.** Kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2009, č. j. 11 Ca 38/2009 - 8, **se zamítá.**
- VI.** Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech.

VII. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaná výše specifikovaným rozhodnutím ze dne 26. 11. 2008 zamítla odvolání žalobce proti rozhodnutí ředitele Inspektorátu Středočeského a Hl. m. Prahy České obchodní inspekce ze dne 15. 8. 2008, č. j. 3495-10-08. Tím byla žalobci uložena pokuta ve výši 25 000 Kč a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1000 Kč. Žalobce podal dne 9. 2. 2009 proti rozhodnutí žalované žalobu k Městskému soudu v Praze. Ten usnesením ze dne 26. 2. 2009, č. j. 11 Ca 38/2009 - 4, vyzval žalobce, aby do 3 dnů od doručení uvedeného usnesení zaplatil soudní poplatek za žalobu ve výši 2000 Kč. Zároveň jej poučil o tom, že nebude-li soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, bude řízení před soudem zastaveno. Dané usnesení bylo žalobci doručeno dne 10. 3. 2009. Dne 31. 3. 2009 městský soud v záhlaví citovaným usnesením řízení zastavil pro nezaplacení soudního poplatku za žalobu.

[2] Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost. V té uvedl, že „*žádá, aby napadené usnesení bylo v celém rozsahu zrušeno, neboť jsou dány důvody pro osvobození žalobce od soudních poplatků, o což tímto žádá.*“ Stěžovatel zároveň požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Městský soud poté (dne 7. 5. 2009) stěžovatele vyzval k zaplacení soudního poplatku z podané kasační stížnosti, k osvědčení toho, že pan R. W. je oprávněn jednat za stěžovatele, k doložení toho, že stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje má vysokoškolské vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie, k označení důkazů, které k prokázání svých tvrzení navrhuje provést, a konečně také k připojení dalších vyhotovení kasační stížnosti. Stěžovatel dne 9. 6. 2009 zaslal městskému soudu přípis, v němž uvedl, že „*žádá opětovně ve věci 11 Ca 38/2009 o osvobození od soudních poplatků, a to jak za podání žaloby, tak i za podání kasační stížnosti.*“ Svou žádost odůvodnil „*ekonomickou ztrátou v podnikání*“. Městský soud nato stěžovateli zaslal formulář „Posouzení o majetkových a výtěžkových poměrech“ a vyzval jej k jeho vyplnění. Po uplynutí lhůty, kterou stěžovateli stanovil k prokázání jeho tvrzení, městský soud v záhlaví citovaným usnesením ze dne 17. 8. 2009 rozhodl, že žalobci se nepřiznává osvobození od placení soudních poplatků pro řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného a pro řízení o kasační stížnosti proti usnesení městského soudu ze dne 31. 3. 2009. Své rozhodnutí odůvodnil zejména tím, že žalobce neprokázal svá tvrzení o nepříznivých finančních a majetkových poměrech.

[3] Rovněž proti tomuto usnesení podal žalobce včas kasační stížnost. V té požádal o zrušení napadeného usnesení soudu a o to, aby v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované bylo pokračováno. Namítnul především pochybení městského soudu spočívající v tom, že tento zaslal stěžovateli k vyplnění dotazník k osvobození od soudních poplatků určený pro fyzické osoby a nikoli pro právnické osoby. Stěžovatel trvá nadále na přiznání osvobození od soudních poplatků, protože je stále v účetní ztrátě. Současně stěžovatel požádal o odklad vykonatelnosti napadeného usnesení. Z důvodu procesní opatrnosti požádal stěžovatel také o prominutí zmeškání lhůty k dodání dokladů prokazujících jeho nárok na přiznání osvobození od soudních poplatků a k prodloužení lhůty k dodání těchto dokladů soudu do 15. 10. 2009, a to z důvodu dřívějšího probíhání dovolených ve společnosti stěžovatele. Městský soud následně předložil spis k rozhodnutí o kasačních stížnostech Nejvyššímu správnímu soudu.

II.

[4] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou, zda jsou splněny podmínky řízení o kasačních stížnostech. Dospěl přitom k závěru, že s ohledem na povahu kasačními stížnostmi napadených rozhodnutí není nutno trvat ani na podmínce zaplacení soudních poplatků za kasační stížnosti, ani na zastoupení advokátem v řízení o kasačních stížnostech, neboť by to způsobilo jen řetězení téhož problému, případně by to mohlo vést k nepřipustnému odepření přístupu k Nejvyššímu správnímu soudu, viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37 (všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[5] Vzhledem k tomu, že kasační stížnosti směřují proti rozhodnutím, která spolu skutkově souvisejí, rozhodl Nejvyšší správní soud, ve shodě s § 39 odst. 1 a § 120 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), o spojení těchto kasačních stížností ke společnému projednání.

[6] Stěžovatel předně požádal o to, aby byl jeho kasačním stížnostem přiznán odkladný účinek. O těchto žádostech Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, protože bezodkladně po předložení věcí a po vykonání nezbytných procesních úkonů v řízeních rozhodl přímo ve věci samé.

[7] Kasační stížnost proti usnesení městského soudu ze dne 31. 3. 2009, č. j. 11 Ca 38/2009 - 8, není důvodná, kasační stížnost proti usnesení městského soudu ze dne 17. 8. 2009, č. j. 11 Ca 38/2009 - 20, je důvodná.

[8] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval kasační stížností proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2009, č. j. 11 Ca 38/2009 - 8. Městský soud tímto rozhodnutím zastavil řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného, protože stěžovatel nezaplatil soudní poplatek z uvedené žaloby. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že ze soudního spisu plyne, že městský soud postupoval plně v souladu s patřičnými ustanoveními soudního řádu správního a zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále jen „zákon o soudních poplatcích“). Podle § 47 písm. c) s. ř. s. soud řízení usnesením zastaví, stanoví-li tak tento nebo zvláštní zákon. Zvláštním zákonem je v daném případě zákon o soudních poplatcích. Podle § 9 odst. 1 uvedeného zákona nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. Městský soud stěžovateli k zaplacení poplatku stanovil třídenní lhůtu, na niž stěžovatel nijak nereagoval. Následně tedy městský soud zastavil řízení usnesením, které nabylo právní moci dne 9. 4. 2009. Pokud by přitom stěžovatel uhradil soudní poplatek, případně požádal o osvobození od soudního poplatku ještě před nabytím právní moci uvedeného usnesení, pak by byl městský soud povinen předmětně usnesení zrušit, jak vyložil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 22. 10. 2008, č. j. 1 As 31/2008 - 41. Stěžovatel však požádal o osvobození od soudního poplatku za řízení o žalobě až ve své kasační stížnosti ze dne 20. 4. 2009. Z hlediska kasačního přezkumu uvedeného usnesení je tak zcela nepodstatné, zda jsou dány důvody pro osvobození stěžovatele od daného soudního poplatku, jak stěžovatel namítá v kasační stížnosti. Stěžovatel měl dostatek prostoru podat procesně řádným způsobem žádost o osvobození od soudních poplatků v řízení před městským soudem, který by se poté musel touto otázkou zabývat. Jestliže tak stěžovatel neučinil, pak se zpronevěřil klasické právní zásadě *vigilantibus iura scripta sunt* (právo přeje bdělým). Kasační stížnost směřující proti výše specifikovanému usnesení městského soudu ze dne 31. 3. 2009 je tedy nedůvodná.

[9] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval kasační stížností proti usnesení městského soudu ze dne 17. 8. 2009, č. j. 11 Ca 38/2009 - 20, kterým tento rozhodl, že žádostem stěžovatele o osvobození od soudních poplatků se nevyhovuje. Ve vztahu k uvedenému usnesení je třeba rozlišit dvě otázky. Za prvé, jak měl městský soud naložit s žádostí stěžovatele o osvobození od soudního poplatku za řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného, a za druhé, zda je za nastalé situace povinností stěžovatele platit poplatek za řízení o kasační stížnosti. Co se týče první z naznačených otázek, tak je z předchozího odstavce zřejmé, že žádosti o osvobození stěžovatele od poplatků za řízení o žalobě vyhověno být v žádném případě nemohlo. Nikoli však proto, že stěžovatel neprokázal tvrzení o svých nepříznivých finančních a majetkových poměrech, ale proto, že žádost o osvobození byla podána až poté, co usnesení o zastavení řízení nabylo právní moci.

[10] K druhé otázce je možné odkázat na již výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, podle nějž v řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu žalobce na osvobození od soudních poplatků není třeba trvat na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, případně na rozsudek zdejšího soudu z dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, podle nějž není nutné, aby stěžovatel platil soudní poplatek v řízení o kasační stížnosti, jehož předmětem je posouzení zákonnosti rozhodnutí o zastavení řízení, které bylo důsledkem nezaplacení soudního poplatku za předchozí kasační stížnost. Uvedené právní názory je přitom z povahy věci nutno analogicky aplikovat rovněž na situaci, kdy je podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o zastavení řízení o žalobě pro nezaplacení soudního poplatku. Městský soud tedy stěžovatele mylně vyzval k zaplacení soudního poplatku za řízení o jím podané kasační stížnosti. Stěžovatel totiž k zaplacení tohoto poplatku vůbec povinen nebyl. O následné žádosti stěžovatele o osvobození od tohoto poplatku proto městský soud již neměl věcně rozhodovat. Jak plyne z výše uvedeného, povaha rozhodnutí, proti němuž původní kasační stížnost směřuje, vylučuje, aby bylo možno nedostatek podmínky uhrazeného soudního poplatku za kasační stížnost považovat za překážku, jež by kasačnímu soudu bránila v projednání věci samé.

[11] Městský soud však v rámci postupu dle § 108 s. ř. s. nepřihlédl v rozporu s § 103 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), za použití § 64 s. ř. s. k tomu, že předmětná podmínka kasačního řízení je splněna. Přitom měl stěžovatelovu žádost o osvobození od soudních poplatků pro řízení o kasační stížnosti dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. odmítnout pro nedostatek podmínek řízení pro věcné posouzení žádosti (jinými slovy pro nadbytečnost), a věc samu postoupit k projednání a rozhodnutí kasačnímu soudu. Ze stejného důvodu měl městský soud odmítnout také žádost stěžovatele o osvobození od soudního poplatku za řízení o žalobě.

III.

[12] Kasační stížnost směřující proti usnesení městského soudu ze dne 31. 3. 2009 byla s ohledem na shora uvedené důvody shledána nedůvodnou a Nejvyšší správní soud ji proto dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Napadené usnesení městského soudu ze dne 17. 8. 2009 Nejvyšší správní soud podle téhož ustanovení soudního řádu správního zrušil a předmětné žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků z důvodů procesní ekonomie sám odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.

[13] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 a 3 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti proti usnesení městského soudu ze dne 31. 3. 2009, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu,

kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly. Ve vztahu k řízení o kasační stížnosti proti usnesení městského soudu

ze dne 17. 8. 2009 nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť návrhy žalobce byly odmítnuty.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. října 2009

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu